

UKAZATELE ZADLUŽENOSTI, LIKVIDITY A TRŽNÍ HODNOTY

Ukazatele zadluženosti, finanční závislosti, struktury zdrojů (debt management) – udávají vztah mezi cizími a vlastními zdroji financování podniku, měří rozsah, v jakém podnik používá k financování dluhy (tedy zadluženost podniku).

- **Celková zadluženost**, koeficient napjatosti, dluh na aktiva, ukazatel věřitelského rizika (debt ratio) – vypočte se jako podíl cizího kapitálu (celkového dluhu) k celkovým aktivům.
Čím je větší podíl vlastního kapitálu, tím je větší bezpečnostní polštář proti ztrátám věřitelů v případě likvidace. Proto věřitelé preferují nízký ukazatel zadluženosti. Naproti tomu vlastníci hledají větší finanční páku, aby znásobili svoje výnosy (vydání nových akcií by znamenalo snížení vlastnictví a hlasovacích práv dosavadních vlastníků).

$$\text{Celková zadluženost} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{celková aktiva}}$$

- **Koeficient zadluženosti**, míra zadluženosti (debt to equity ratio) – roste exponenciálně až k ∞ (celková zadluženost roste lineárně až do 100 %).

$$\text{Koeficient zadluženosti} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{vlastní kapitál}}$$

- **Dlouhodobá zadluženost** – vyjadřuje, jaká část aktiv podniku je financována dlouhodobými dluhy. Napomáhá nalézt optimální poměr dlouhodobých a krátkodobých cizích zdrojů.

$$\text{Dlouhodobá zadluženost} = \frac{\text{dlouhodobý cizí kapitál}}{\text{celková aktiva}}$$

- **Běžná zadluženost** – poměruje krátkodobý cizí kapitál s celkovými aktivy.

$$\text{Běžná zadluženost} = \frac{\text{krátkodobý cizí kapitál}}{\text{celková aktiva}}$$

Ukazatele likvidity (liquidity ratios) – charakterizují schopnost podniku dostát svým závazkům. Poměrují to, čím je možno platit (čítatel), tím, co je nutno zaplatit (jmenovatel).

- **Běžná likvidita**, celková likvidita, mobilita, běžná míra (current ratio) – ukazuje, kolikrát pokrývají oběžná aktiva krátkodobé závazky.

Ukazatel udává, v jaké míře by byl podnik schopen uhradit krátkodobé půjčky prostřednictvím oběžného majetku, aniž by musel prodat svůj dlouhodobý majetek. Při vyšší hodnotě ukazatele je obecně vyšší pravděpodobnost zachování platební schopnosti podniku.

Vypovídací schopnost je ale závislá na struktuře oběžných aktiv, likvidnosti jednotlivých složek oběžných aktiv a na odvětví.

Za optimální (průměrnou) hodnotu je považován poměr 2:1. Hodnoty ukazatele je nutné interpretovat obezřetně, neboť může docházet ke zkreslení, např. v období expanze a rostoucí prosperity podniku, kdy dochází k růstu obou položek, oběžných aktiv i krátkodobých závazků a úvěrů, může hodnota běžné likvidity klesat.

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná (krátkodobá) aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}} = \frac{2}{1} = \text{optimum}$$

- **Pohotová likvidita**, rychlý test (quick ratio). Vylučuje z oběžných aktiv zásoby a ponechává v čitateli jen peněžní prostředky (v hotovosti a na bankovních účtech), krátkodobé cenné papíry a krátkodobé pohledávky (očistěné od těžko vymahatelných a pochybných, protože by neoprávněně zlepšovaly hodnotu ukazatele).

Odborná literatura uvádí, že za dobrou hodnotu ukazatele je považována hodnota 1:1, kdy je podnik schopen hradit závazky bez prodeje svých zásob. Vyšší hodnota je příznivá z pohledu věřitelů, pro podnik ale znamená vysokou vázanost oběžných aktiv v málo výnosném krátkodobém finančním majetku.

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva - zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}} = \frac{1}{1} = \text{dobré}$$

- **Okamžitá likvidita**, peněžní likvidita (cash ratio) – měří schopnost podniku hradit právě splatné dluhy. Likvidita je zajištěna při hodnotě ukazatele alespoň 0,2.

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{peněžní prostř.} + \text{krátkodobý fin. majetek}}{\text{okamžitě splatné závazky}}$$

Statický charakter údajů rozvahy, ze kterých jsou předchozí ukazatele počítány, lze překonat použitím poměru cash-flow z provozní činnosti k průměrnému stavu krátkodobých závazků a krátkodobých bankovních úvěrů a výpomocí.

Ukazatele tržní hodnoty (market value ratios) – ukazuje návratnost investic potencionálních investorů prostřednictvím dividend, nebo růstem ceny akcií.

- **Čistý zisk na akcii** (earnings per share, EPS) – odráží výsledky a úspěchy konkurentů při trendové analýze. Čistým ziskem rozumíme celkový zisk po zdanění a po výplatě primárních dividend.

$$\text{Čistý zisk na akcii} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{počet kmenových akcií}}$$

- **Dividenda na akcii** (dividend per share, DPS) – management podniku se snaží o zachování stálých nebo mírně rostoucích dividend.

$$\text{Dividenda na akcii} = \frac{\text{dividendy za rok}}{\text{počet kmenových akcií}}$$

- **Dividendový výnos** (dividend yield) – hlavní motivací k udržení akcií je pro investory rostoucí příjem z dividend.

$$\text{Dividendový výnos} = \frac{\text{dividenda na akcii}}{\text{tržní cena akcie}}$$

- **Ziskový výnos** (earning yield, E/P) – představuje míru rentability vloženého kapitálu z pohledu investora (rentabilita tržní ceny 1 akcie).

$$\text{Ziskový výnos} = \frac{\text{čistý zisk na akcii}}{\text{tržní cena akcie}}$$

- **Poměr tržní ceny akcie k zisku na akcii** (price earnings ratio, P/E)

$$\text{Poměr tržní ceny k zisku na akcii (P/E)} = \frac{\text{tržní cena akcie}}{\text{čistý zisk na akcii}}$$

Platí vztah, že čím je P/E v čase nebo při porovnání s jinými akciemi nižší, tím je pravděpodobnější, že akcie je dočasně podhodnocena, což může znamenat vhodnou investiční příležitost.